

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจพืชที่ชาวกะเหรี่ยงใช้ในชีวิตประจำวันจากหมู่บ้านที่เลือกศึกษาทั้งหมด ที่หมู่บ้านตะเพินคี หมู่ที่ 5 ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีพืชที่สามารถระบุชนิดได้ทั้งหมด 135 ชนิด โดยจัดอยู่ใน 119 สกุล และ 57 วงศ์ วงศ์ที่พบจำนวนชนิด (species) มากที่สุด คือ Euphorbiaceae รองลงมาคือ Caesalpiniaceae Moraceae Rubiaceae Asteraceae Rutaceae Sapindaceae ตามลำดับ ส่วนวงศ์อื่นๆ พบพืชที่ใช้ประโยชน์ยังไม่มากนัก และสามารถแบ่งเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ได้ 49 วงศ์ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 7 วงศ์ และพืชพวกเฟิร์น 1 วงศ์

ชาวกะเหรี่ยงเพศหญิงมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชที่ใช้เป็นอาหารมากกว่าเพศชาย เป็นในลักษณะของการจดจำลักษณะของพืชได้ ชาวกะเหรี่ยงที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปมีความรู้เกี่ยวกับการใช้พืชสมุนไพรเป็นอย่างดี ทั้งการจดจำรายละเอียดของพืชได้ สามารถอธิบายได้ บอกว่าอยู่ในบริเวณใดของสถานที่ที่จะไปเก็บจากในป่ามาเพื่อการใช้งานได้ กะเหรี่ยงที่เป็นอาวุโสของชาวบ้านนั้นมีความรู้เรื่องการใช้สมุนไพรอยู่ในเกณฑ์ดีมากแต่ไม่มีระบบการบันทึกเก็บไว้เป็นเอกสารหลักฐานที่แน่ชัด ใช้วิธีการบอกต่อกันปากต่อปาก

ชาวกะเหรี่ยงนำสมุนไพรออกมาจากป่าปลูกไว้ใกล้บ้านตนเอง 7 ชนิด เพื่อการใช้รักษาโรคพื้นฐาน ใน 5 ลักษณะด้วยกัน คือ ใช้สมุนไพรแก้ไข้ ใช้สมุนไพรแก้อาการปวดเมื่อย ใช้สมุนไพรเป็นยาระบาย ใช้สมุนไพรแก้อาการถ่ายท้อง ใช้สมุนไพรเป็นยาเจริญอาหารบำรุงกำลัง ซึ่งเป็นการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคในเบื้องต้น เป็นการเจ็บป่วยเล็กน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ก็ใช้ได้ผลดี การใช้สมุนไพรบางชนิดมีความคล้ายคลึงกันกับที่รายงานไว้ในบทความวิจัยของอังคณา อินตา ปรีทรรณีย์ ไตรสนธิและชูศรี ไตรสนธิ (Inta et al., 2013)

วงศ์ Euphorbiaceae เป็นวงศ์ที่พบพืชที่ใช้ประโยชน์มากที่สุด 9 ชนิด พืชในวงศ์นี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์หลายด้าน ได้แก่ ใช้เป็นพืชสมุนไพร ใช้เป็นพืชอาหาร พืชที่ใช้ทำที่อยู่อาศัยและเครื่องมือใช้ พืชที่ให้สีย้อม และเป็นพืชที่ใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ พืชสมุนไพรที่ใช้ ได้แก่ เปล้าใหญ่ (*Croton oblongifolius* Roxb.) มะขามป้อม (*Phyllanthus emblica* L.) น้ำนมราชสีห์ (*Euphorbia hirta* L.) มะไฟป่า (*Baccaurea ramiflora* Lour.) เมื่อแก่มะไฟป่ามีรสขชาติดีมาก สลัด (*Croton tiglium* L.) มะเฒ่าดง (*Antidesma bunius* (L.) Spreng.) หนุ่ยใต้ใบ (*Phyllanthus urinaria* L.) ขันทองพยาบาท (*Gelonium multiflorum* A. Juss.) และตองเต้า (*Mallotus barbatus* Müll. Arg.)

พืชพิษ 1 ชนิด หมาม้าย้าง (*Mucuna gigantea* (Willd.) DC.) ชาวกะเหรี่ยงรู้จักลักษณะต้นและการใช้เป็นยาอย่างดี

เมื่อจัดจำแนกจำนวนชนิดพืชทั้งหมดที่สำรวจพบตามการใช้ประโยชน์ พบว่า พืชที่ใช้เป็นสมุนไพรรักษาโรค โดยชาวกะเหรี่ยงตะเพนคี โดยที่พืชบางชนิดมีการใช้ประโยชน์ได้หลายๆ ด้าน เป็นทั้งพืชที่ใช้สมุนไพรรักษาโรคและเป็นทั้งพืชอาหาร รู้จักสมุนไพรในชื่อกะเหรี่ยง มีบางชนิดที่รู้จักชื่อพื้นเมือง เช่น เปล้าใหญ่หรือเปล้าหลวง กระบือเจ็ดตัวและยอเถื่อนหรืออัมลูกดูหนิง ที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น พ่อสู่รุ่นลูกและจากหมอยาประจำหมู่บ้านมีอายุมากกว่า 45 ปี ซึ่งสุขภาพยังแข็งแรงดีอยู่แต่พูดภาษาไทยไม่ได้ เป็นที่โดดเด่นในด้านการรักษา เป็นสมุนไพรรักษาอาการไข้ แก้อาการปวดเมื่อยตามร่างกายสมุนไพรแก้ท้องเสียและกินพืชสมุนไพรที่รับประทานแล้วทำให้เจริญอาหาร พืชที่เป็นอาหาร พืชใช้เป็นเครื่องดื่มและเครื่องดื่มมีจำนวนชนิดมากที่สุด รองลงมาคือพืชที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ พืชที่ใช้ทำสีย้อมและเครื่องนุ่งห่มและพืชมีพิษ ตามลำดับ

ฮ่อม (*Strobilanthes cusia* (Nees) Kuntze) และยอดิน (*Morinda augustifolia* Roxb.) เป็นพืชสีย้อมธรรมชาติใช้ส่วนของใบและกิ่งของฮ่อม แขน้ำจันทน์จะได้น้ำเงิน ส่วนขมิ้นชันนั้นใช้ส่วนของเหง้า ต้มจนได้สีเหลือง ที่พบว่ามีการใช้พืชเช่นเดียวกันในพื้นที่ต่างๆ ในลักษณะเดียวกันกับกะเหรี่ยงหมู่บ้านตะเพนคี เช่น กะเหรี่ยงวัดจันทร์ กะเหรี่ยงที่ขุนแปะ (ชูศรี ไตรสนธิและคณะ, 2546) และกะเหรี่ยงที่อำเภอขุนยวม (ชูศรี ไตรสนธิและปริทรรศน์ ไตรสนธิ, 2545)

เนื่องจากปัจจุบันเส้นทางการคมนาคมเข้าสู่พื้นที่และการติดต่อสื่อสารกับภายนอกนั้นไม่มีความสะดวกมาก ทำให้การขนส่งผลผลิตออกจำหน่ายสู่ตลาดเป็นไปได้น้อย ชุมชนพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาธรรมชาติมาก ไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และองค์ความรู้ดั้งเดิมของ ชาวกะเหรี่ยงยังคงอยู่ ชาวกะเหรี่ยงชาวกะเหรี่ยงที่นับถือพุทธในพื้นที่มีสุขภาพดี

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนั้น มีแหล่งน้ำใช้ในธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ต้องมีการจัดการที่ดีจากอุทยานแห่งชาติพุเตยแต่หากมีการใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปก็อาจทำให้เกิดผลเสียในอนาคตได้ เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพอากาศในพื้นที่อาจเปลี่ยนแปลงไป จึงควรส่งเสริมให้มีการปลูกทดแทนในส่วนที่ใช้ไปเป็นไม้ยืนต้นจากธรรมชาติในแหล่งเดิมหรือแหล่งใกล้เคียง ไม้ชนิดต่างๆ จากการสำรวจและบันทึกโดยผู้วิจัยในบริเวณที่มีการศึกษามีไม้มากกว่า 10 ชนิด ซึ่งทำได้โดยการขยายพันธุ์พืชในหน่วยพันธุ์พืชเพาะเลี้ยงเพื่อปลูกคืนให้กับธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติพุเตย รวมทั้งปลูกไว้ใช้ภายในหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการใช้ครั้งต่อไป และสะดวกในการหามาใช้ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้นำเอาทรัพยากรจากป่ามาใช้มากเกินไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทรัพยากรในผืนป่าแห่งนี้ที่อุดมสมบูรณ์ยังคงมีให้ใช้ประโยชน์กันจนถึง คนรุ่นลูกหลาน เป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อเป็นการอนุรักษ์อย่างยั่งยืนต่อไป

สมุนไพรที่ชนกะเหรี่ยงตะเพนคี่นำมาใช้ประโยชน์ทางยาสามารถเทียบเคียงการใช้สมุนไพรจำแนกได้ตามสรรพคุณพื้นบ้าน ได้ดังนี้

5.1 กลุ่มพืชหอมต่างๆ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระดังงาไทย	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook. f. & Thomson	ดอกมีกลิ่นหอม ใช้ปรุงเป็นยาหอม
อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> Reinw. Ex Blume	เปลือกต้นกลั่นไอน้ำ ได้น้ำมันอบเชย ปรุงผสมเป็นยาหอม และยานัตถ์ทำให้ สดชื่นแก้อ่อนเพลีย

5.2 รักษาอาการผื่นคัน โรคผิวหนัง

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระแจะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson (<i>Hesperethusa crenulata</i> (Roxb.) Roem.)	ต้มน้ำดื่ม วันละ 3 รอบ
ขมิ้น	<i>Curcuma longa</i> L.	บดผสมน้ำทาแก้ผื่นคัน
ข่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	ต้มน้ำ ทาแก้โรคผิวหนัง
ชันทองพญาบาท	<i>Gelonium multiflorum</i> A. Juss.	แก้ลมพิษ แก้โรค ผิวหนัง กลากเกลื้อน
บัวบก	<i>Croton stellatopilosus</i> Ohba	ตำพอกฆ่าเชื้อรา กลากเกลื้อน
หนอนตายหยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.	ทุบหมักน้ำ ใช้เป็นยา ฆ่าหิด เหา

5.3 พืชถอนพิษ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
บัวบก	<i>Croton stellatopilosus</i> Ohba	ตำพอกแผลยับยั้งการ เจริญเติบโตของเชื้อ แบคทีเรีย ที่ทำให้เกิดหนอง
รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	คั้นใบสดน้ำดื่ม ถอนพิษในร่าง กายต่างๆ เช่น อาการแพ้ อาหาร

5.4 ยาแก้อ่อนเพลีย บำรุงกำลัง

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
อบเชย	<i>Cinnamomum iners</i> Reinw. Ex Blume	เปลือกต้นกลั่นไอน้ำ ได้น้ำมันอบเชย ปรุงผสมเป็นยาหอม และยานัตถ์ทำให้สด ชื่น แก้อ่อนเพลีย

5.5 ยาแก้ไข้ ลดความร้อน

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระเจาะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson (<i>Hesperethusa crenulata</i> (Roxb.) Roem.)	ต้มน้ำดื่ม วันละ 3 รอบ
รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	คั้นใบสดน้ำดื่ม แก้ไข้
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	ผลแห้งต้มน้ำดื่มแก้ไข้
พญาสัตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.	ใช้แก้ไข้ ลดอาการไข้หวัด
ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	ต้มน้ำเป็นยาแก้ไข้

5.6 ยาถ่าย ยาระบาย

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
สลอด	<i>Croton tiglium</i> L.	เป็นยาถ่ายอย่างแรง
สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	ผลดิบเป็นยาระบาย

5.7 สมุนไพรรักษาโรค

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระดังงาไทย	<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook. f. & Thomson	ดอกมีกลิ่นหอม ใช้ปรุงเป็นยาหอม
สมอพิเภก	<i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	ผลดิบเป็นยาระบาย ผลสุกมี ฤทธิ์ฝาด สมานแก้ ท้องเสีย
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	กินผลสด ทำให้ชุ่มคอ ขับเสมหะ ผลแห้งต้ม กินแก้ไข้ น้ำ คั้นผลสดแก้ท้องเสีย
คนทา	<i>Harrisonia perforata</i> (Blanco) Merr.	เป็นยาแก้ไข้
มะเดื่ออุทุมพร	<i>Ficus racemosa</i> L.	แก้พิษไข้ แก้ร้อนใน
ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels	ต้มน้ำเป็นยาแก้ไข้

5.8 ยาแก้ไอ ขับเสมหะ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
สาบแร้งสาบกา	<i>Ageratum conyzoides</i> L.	ต้มน้ำดื่ม
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	กินผลสด ทำให้ชุ่มคอ ขับเสมหะ
ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb. ex DC.	ใช้ใบและผลสด

5.8 (ต่อ)

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
ปีป	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f.	ดอกมีสาร hispidulin ซึ่งมีสารระเหยได้ มี ฤทธิ์ขยาย หลอดลม
เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz	ใช้เป็นยาแก้ไอ ขับเสมหะ

5.9 ยาถ่ายพยาธิ

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
ชันทองพญาบาท	<i>Gelonium multiflorum</i> A. Juss.	ใช้ถ่ายพยาธิ
แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	ใบขับพยาธิตัวดี
มะหาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	นำแก่นมาต้มกับน้ำจะ ได้เปลือกหาค ใช้ถ่าย พยาธิ ใช้เปลือกหาค 3 กรัม ในน้ำเย็น ดื่มเช้ามีดก่อนอาหาร

5.10 ยาแก้บิด ท้องเดิน โรคกระเพาะอาหาร

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> (L.) Jack	อบเคี้ยวใบแก้บิด และ ท้องเสีย
ข้าพลุ	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb. ex Hunter	มีฤทธิ์กระตุ้นการ เคลื่อนไหว ของลำไส้และคลาย
กล้ามเนื้อ		
เปล้าน้อย	<i>Croton stellatopilosus</i> Ohba	รักษาโรคท้องเสีย มี ฤทธิ์สมานแผลใน กระเพาะอาหาร

5.11 ยาขับประจำเดือน

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระป๋องเจ็ดตัว	<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour.	ตำกับเหล้าคั้นน้ำ กิน เป็นยาขับเลือด

5.12 ยาแก้ไอเสบ ปวดบวม

ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	วิธีใช้
กระแจะ	<i>Naringi crenulata</i> (Roxb.) Nicolson (<i>Hesperethusa crenulata</i> (Roxb.) Roem.)	ต้มน้ำดื่ม วันละ 3 รอบ
ไพล	<i>Zingiber montanum</i> (J.König) Link ex A.Dietr.	ใช้ฝนทาแก้เคล็ดขัดยอก พอกบวม

5.13 การเปรียบเทียบการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านของชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีกับชนเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีและชนเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่

การใช้ประโยชน์จากพรรณพืชของชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคีและชนเผ่ากะเหรี่ยงจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่อาศัย ภูมิอากาศและลักษณะภูมิประเทศที่ส่งผลถึงชนิดของพรรณพืชในท้องถิ่นนั้นๆ ที่มีความแตกต่างในเรื่องของชนิดพืชและจำนวนพืชที่สามารถพบได้ในแต่ละแหล่ง นอกจากนี้ยังอาจเกิดจากภูมิหลังของชุมชน องค์ความรู้เดิม การอพยพเคลื่อนย้ายปัจจัยและข้อมูลจากภายนอกด้วย

พรรณพืชชนิดเดียวกันที่ชนเผ่ากะเหรี่ยงในพื้นที่ต่างๆ นำมาใช้ประโยชน์เหมือนกัน คล้ายคลึงกันอาจมีความแตกต่างเพียงในด้านวิธีการใช้เท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นพืชที่ใช้เป็นอาหาร

การใช้ประโยชน์จากพรรณพืชของชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีและชนเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด กะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นกะเหรี่ยงสะกอ ซึ่งเป็นกะเหรี่ยงกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง ส่วนกะเหรี่ยงตะเพนคีเป็นกะเหรี่ยงโปว์ อีกทั้งภูมิหลังของหมู่บ้านที่มีความใกล้ชิดกัน อาจเนื่องมาจากที่ตั้งของหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเดียวกัน ภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่เหมือนกัน พรรณพืชที่ใกล้เคียงกัน มีการอพยพเคลื่อนย้ายไปมาหาสู่กันในขณะที่กะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนกะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่อาจมีความแตกต่างในส่วนของการใช้พืชพันธุ์ อีกทั้งอยู่ห่างไกล ต่างสภาพพื้นที่ การเดินทางติดต่อกันไม่ค่อยสะดวก สภาพภูมิอากาศที่ต่างกันบ้าง ทำให้มีความแตกต่างทางพืชพรรณและเหตุที่พรรณพืชชนิดที่เหมือนกันที่ชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคีและชนเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่ด้านการนำมาใช้ประโยชน์มีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่อย่างต่อเนื่องมีการศึกษาในหลายหมู่บ้านจากหลักฐานการตีพิมพ์บทความวิจัย คุรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 2 นั้นทำให้สำรวจพบพรรณพืชที่ใช้ประโยชน์มากขึ้น

การใช้ประโยชน์จากพรรณพืชในสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ภูมิอากาศแบบใด ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใด เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญและโดดเด่นของชนเผ่ากะเหรี่ยง ชนเผ่ากะเหรี่ยงก็สามารถปรับตัวเลือกใช้พรรณพืชที่มีในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นเอกลักษณ์ที่ควรอนุรักษ์ไว้

5.14 การใช้ประโยชน์จากพรรณพืชของชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการศึกษาสมุนไพรพื้นบ้านของกะเหรี่ยงตะเพนคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ายังมีผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรพื้นบ้านในระดับดีเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี และการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชมากพอสมควร ทั้งนี้เพราะยังจำเป็นต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตหลายอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหารและยารักษาโรค เด็กและวัยรุ่นที่พอรู้ความต้องการเรียนรู้ถึงผลไม้ป่าหรือพืชพรรณบางอย่างเพื่อนำมาเป็นของกินเล่นในยามว่าง เมื่อโตขึ้นมาก็ต้องเรียนรู้ในการหาพืชผักเพื่อใช้เป็นอาหารเรียนรู้จากผู้หุงกะเหรี่ยงที่เก่งในการทำอาหารและการจดจำลักษณะของพืชที่สามารถรับประทานเป็นอาหารได้

งานวิจัยชิ้นนี้อาจมีประโยชน์ในด้านของการรวบรวมองค์ความรู้การใช้ประโยชน์จากพรรณพืชสมุนไพรอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคี โดยรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชสมุนไพรที่กระจัดกระจายอยู่ในผู้มีความรู้แต่ละคนของหมู่บ้าน นำมาจำแนกชนิดและจัดหมวดหมู่ และรวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงได้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับชนเผ่ากะเหรี่ยงตะเพนคี ในการอนุรักษ์องค์ความรู้และภูมิปัญญาของชนเผ่าต่อไป